

Instagram: stela_knjige
Facebook: stela
www.stelaknjige.rs

NASLOV ORIGINALA

Nat Cassidy

Mary: *An Awakening of Terror*

Copyright © 2022 by Nat Cassidy

First published by Tor Nightfire.

Translation rights arranged by Plima Agency. All Rights Reserved.

Za izdanje na srpskom jeziku © Publik praktikum 2025

ZA IZDAVAČA

Marko Sabovljević

UREDNIK

Marina Sabovljević

LEKTURA I KOREKTURA

Snežana Gligorijević

DIZAJN KORICA

Siniša Subotić

SLOG I PRELOM

Studio Znak

ŠTAMPA

Alpha print, Zemun

TIRAŽ

1.000

IZDAVAČ

Publik praktikum, imprint Stela

Dobrovoljačka 10/I, Zemun

office@publikpraktikum.rs

011/4202 544; 011/4202 545

GODINA IZDANJA

2025

Sva prava zadržana. Nijedan deo ove knjige ne sme se kopirati ni prenositi u bilo kom obliku ili bilo kojim sredstvima, elektronskim ili mehaničkim, uključujući foto-kopiranje, snimanje ili bilo koji sistem za skladištenje i pretraživanje informacija, bez pismenog odobrenja izdavača.

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

ISBN 978-86-6152-294-9
COBISS.SR-ID 158253321

Net Kasidi

MERI

BUĐENJE UŽASA

Preveo sa engleskog
Danko Ješić

Stela

Za Robin

PIŠČEVA BELEŠKA

MOJA MAJKA JE UMRLA dok sam završavao prvu verziju rukopisa za ovu knjigu (četiri meseca pre pisanja ove piščeve beleške). Prošlo je nekoliko godina otkako je bila u stanju da pročita išta, ali zauvek ću žaliti što nije držala u ruci makar primerak ove knjige. Napokon, ona je među retkima koji su pročitali moje najranije pokušaje pisanja ove priče, pre dvadeset pet godina. Da ne budem previše vulgaran, multipla skleroza može da ide u božju mater.

Želim da podelim s vama jednu kratku anegdotu, kako bih joj odao počast i takođe malo objasnio nastanak ove knjige... koju, srećom, *vi* možete da držite u rukama (ili ušima ili očima, kako god da ove reči dopiru do vas).

Kad sam bio mali, jedna od mojih omiljenih aktivnosti bila je pregledanje odeljka s hororima u lokalnom video-klubu; gledao sam omote i drhtao od straha. Moj mali um bio je zbunjen pitanjem kako neki film, a kamoli čitava gomila filmova, može nekako da sadrži te jezive prizore koje su obećavali omoti (to je bilo pre nego što sam shvatio da, u mnogo slučajeva, dizajn omota nema mnogo veze sa samim filmom).

Bilo je, pretpostavljam, objektivno jezivijih omota od De Palmine *Keri*. Ali, iz nekog razloga, taj me je *gadno* prepao. I dalje ga vidim: Sisi Spejsek, natopljena krvlju, očiju nemoguće izbečenih i belih, ruku zaleđenih u besnom pokretu. To me je proganjalo. Video sam je svuda. Na kraju, uradio sam ono što bi svaki preplašeni sedmogodišnjak uradio kad bi imao priliku: potražio sam pomoć od mame.

Robin je bila ljubiteljka Stivena Kinga, tako da je bila savršena osoba da mi kaže kako da porazim *Keri* i više je se ne bojim. Osim

što moja mama to nije uradila. Rekla mi je da sednem i ispričala mi priču o *Keri*, i uradila je to tako da mi se srce slamalo zbog te jadne devojke koja je doživela toliko teškoća. Pobrinula se da shvatim kako *Keri* nije čudovište nego je okružena njima. Nikad nisam čuo da je neko tako ispričao neku horor priču. Nikad nisam osetio saosećanje – čak ljubav – za nekog koga je trebalo da se bojim.

Moja mama je takođe imala neopisive teškoće, i mislim da je na nekom nivou, verovatno pomalo zavidela *Kerinoj* sposobnosti da se osveti. Ali, više od toga, moja mama je znala vrednost horora kao žanra. Znala je da postoje koristi od vremena provedenog sa strahovima, u upoznavanju s njima. Uveren sam da je njena ljubav prema žanrovskoj književnosti bila deo načina na koji se suočavala s nemilosrdnom, progresivnom bolešću decenijama, a da nije izgubila razum. Bila je najjača osoba koju sam upoznao i, bože, voleo bih da nije morala da bude, ali zahvalan sam što je podelila neke veštine sa mnom.

Počeo sam, godinu dana nakon tog razgovora, kad god sam bio sam i uplašen (a to je bilo često, jer sam bio dete koje je ostajalo samo kod kuće i bilo opsednuto hororima), da razgovaram s *Keri Vajt*. Postala mi je neka vrsta anđela čuvara. Jasno se sećam da sam bio sâm kod kuće i šaputao stvari kao: „Žao mi je što su bili tako zli prema tebi, *Keri*; Ja ću ti biti prijatelj. Neću se ponašati prema tebi kao oni. Molim te, samo se sačuvaj.” I, eto, preživio sam detinjstvo. Tako da ne mogu da isključim uspešnost toga.

Nekoliko godina kasnije, počeo sam da pišem svoje priče, i imao sam ideju za roman koja bi, delimično, bila neka vrsta omaža. Postavio sam sebi jednostavno pitanje: Šta bi se dogodilo da *Keri* nije imala posebne moći? Gde bi bila kao odrasla? Da li bi i dalje imala priču? Znao sam odmah da ću dati romanu naslov koji će odražavati tu vezu. Nazvaću ga *Meri*.

Ono što sledi je prilično daleko od te početne ideje, kad sve uzme-mo u obzir. Nema telekineze, nema traumatične proslave mature, nema izrazito religiozne majke, nema svinjske krvi. Još jedna uspomena iz detinjstva tokom osamdesetih i ranih devedesetih bilo je

izdavanje nastavaka klasičnih književnih dela (*Skarlet*, *Kozet*, itd.); ovo nije to. Ali *Meri* govori o zlostavljanju. Društvenom, onom na koje smo navikli i počeli smo da ga prihvatamo jer *tako je, kako je*. Govori o usamljenosti i izolovanosti i... pa, videćete.

Postoji još mnogo toga što želim da kažem o ovoj knjizi, dugom pisanju, određenim stvarima koje sam pokušao da kažem... ali sačuvaću te misli za pogovor zbog, znate, otkrivanja delova radnje. Dok ste još uvek ovde, kratko upozorenje: ova knjiga opisuje sakaćenje, smrt životinja i pominje seksualnu traumu. I mizoginiju. Mnogo mizoginije. Unutrašnje i spoljašnje, implicitne i eksplicitne, namerne i verovatno nenamerne (mada sam veoma zahvalan svojim osećajnim čitaocima na pomoći da otkrijem stvari koje su mi nenamerno promakle). Postoje dobri razlozi za to, ali opet, videćete. Neću govoriti ništa više; samo sam mislio da treba da vas upozorim.

Dobro, to je dosta zasad. Hvala vam što ste kupili ovu knjigu. Nadam se da ćete uživati. I drago mi je što ste ovde.

Net Kasidi,
Njujork, maj 2021.

„Na pola našeg životnog puta,
Nađoh se u šumi gde tama prebiva.”

Dante, *Pakao*

„Pred tim čovekom videh čudan ženski hor,
na stolicama sedi i san boravi.”

Eshil, *Eumenide*

„Želela je da uništi nešto. Htela je da čuje razbi-
janje i zveket.”

Kejt Šopen, *Buđenje*

PRVI DEO

ŽIVOT PRE

DVADESETI APRIL 1969.

U kadi se nalazi leš.

Bila je leđima naslonjena na zid, noge su joj visile preko ivice kade. Izgleda da je bačena tamo.

Bila je naga, osim jastučnice preko glave. Čista, gotovo blistavo-bela jastučnica, bezlična, osim velike mrlje tamne, vlažne krvi na sredini. Topografija onog što je nekad bilo lice štrči iz sredine te tamne, vlažne mrlje. Ima toliko krvi da se tkanina lepi za ono ispod kao druga koža, ostavljajući udubljenja tamo gde su se nalazile oči i još uvek razjapljena usta.

Još krvi teče ispod jastučnice u gustim potočićima, niz njen vrat, preko grudi, zgrušavajući se na ivicama kade. Mrlje okružuju njeno telo kao aura; krvave šake su obavile krvav posao.

Osim toga, misli šerif Branigan, ovo je prilično lepo kupatilo. Makar u poređenju s njegovim.

Njegove policijske oči uočile su mnogo pojedinosti koje mu govore mnogo precizniju priču. Kutija za sapun od pravog zlata prekrivena je smeđim mrljama od patine i prljavštine. Svetlosmeđi peškiri za ruke su prilično istanjeni od upotrebe. Ta prostorija je kao prezreni rođak neke imućne porodice: prihvataju ga, ali mu ne posvećuju dovoljno pažnje. Upravo to se moglo očekivati za četvrto gostinsko kupatilo na trećem spratu te zaprepašujuće velike vile.

Osim toga, gospođo Linkoln, kako vam se svidela predstava? Ta šala mu prođe kroz glavu kao komad đubreta koji vetar nosi pustom ulicom.

On je mršavi pedesetogodišnjak. Šerifska zvezda mu se presijava kao ivice jastučnice na mrtvoj ženi: suviše je sjajna, suviše čista za ovu prostoriju. Lice mu je klizavo od znoja. Današnji dan mu nije sjajan.

Svet je postao neprirodno tih. Pre nekoliko trenutaka, vladao je kaos, ali sad... samo zvuci njegovog pulsa, njegovog dana, udisanja i izdisanja, u nesvesnim naletima. Bilo je kao da je, kad je otvorio vrata ove prostorije – *leš je u kadi* – ušao u neki mehur i sad postoje samo on, ta mrtva žena i ovo zloslutno kupatilo.

Šerif Branigan se zagleda u ženu, nagne se ka njoj. Obuzme ga iznenadna, jaka potreba da pruži ruke, strgne joj jastučnicu s glave, skloni taj grozni veo s nje i suoči se s njom licem u zamalo lice. Nije uradio to. Zna da ga užasi čekaju i ispod tkanine. Video je to više desetina puta u više desetina mrtvačnica i na više desetina mesta zločina. Pored toga, ruke su počele da mu deluju neobično teško i beskorisno. I zato se zadovoljio... gledanjem.

Mrtva žena izgleda ne mari. Srećom, sad joj takve stvari više ne smetaju.

Dugo je ostao tako, s rukama na butinama, savijen u struku, gledajući telo kao da je to neko nedokučivo umetničko delo – *možda i jeste* – kad ga je neki uznemiren glas pozvao iz hodnika.

„Pronašli smo ga! Šerife!”

Branigan nije poskočio. Nije se trgnuo. Sudeći po njegovom govoru tela, kao da nije ništa primetio. Mehur oko njega nije pukao, samo je počeo da se rastapa.

Malo-pomalo, stvarnost se probila do njega: galama u prizemlju, ljudi koji izvikuju naređenja i, najgore od svega, *vrištanje*. Ne vrisak bola ili žalosti – to je vrisak ludila poremećenog deteta koje shvata da mu je omiljena igračka slomljena.

A ispod svega toga, brbljavi kontrapunkt radija s koga trešti pop muzika.

„Pronašli smo ga!”, ponovo se začuo onaj glas, glasnije, bliže. Jedan od zamenika, utrčava u sobu, dahćući od uzbuđenja ili napora. „Mi smo...” Zamenik začuti, videvši prizor u kupatilu: mrtva žena, šerif, sagnut kao da joj nešto šapuće.

„Šerife? Jeste li dobro?”

Branigan se nije okrenuo; nešto se promigoljilo ispod crvenog središta jastučnice i privuklo mu je pažnju. Znao je šta je to, i pre nego što se pojavilo ispod jastučnice: mrav koji radoznilo traži. Ova kuća ih je izgleda puna, a zašto i ne bi bila? Izgleda da ovde ima obilje dobre hrane. Mravi su prilično česta pojava na ovakvim mestima (češći napolju, ali ima nečeg prikladnog što je ova vila, uprkos uglednoj fasadi, puna gamadi). Privlačila ih je krv, i mogli su da ometaju forenzičku istragu, ali šta da se radi? Ako imaš problem s mravima na mestu ubistva, to je kao kad bi pokušavao da oteraš pesak s plaže. Ili je možda šerif prestao da mari za takve stvari, baš kao i mrtva žena.

„Šerife Branigane?”, ponovio je zamenik zabrinuto.

„Koliko zarađuje?”, pitao je napokon šerif, ne skidajući oči s mrlje koja se pomera i pulsira. Drugi mrav se uskoro pojavio za prvim, hodajući kroz potočić krvi. Migoljenje ispod tkanine se nastavilo; ima ih još. Mnogo. „Da li je ona deveta? Deseta?”

„Ja... ne znam, šerife. Ali *pronašli smo ga!* Tog tipa, ovaj... mi *mislimo* da je to taj tip. Dođite!” Zamenik uzaludno pokaže prema vratima.

Ova žena je, u stvari, sedmi leš koji su pronašli u vili zasad – šest su bile žene, nage, s nečim nalik na jastučnicu navučenim preko osakaćenih lica, što odgovara načinu na koji je ubijeno još desetina žena koje su pronalazili u gradu u poslednjih nekoliko godina, i nijednu nisu mogli da identifikuju. Sedmo telo bilo je izuzetak u svakom smislu: bio je to muškarac i bilo ga je suviše lako identifikovati, uprkos tome što mu je nedostajao veći deo glave.

Gradonačelnik Viktor Kros. Čovek u čijem gostinskom kupatilu na trećem spratu upravo stoje.

Još jedan piskav, izbezumljen krik dopre do kupatila.

Taj tip...

Taj tip koji je...

Brzo podsećanje – obezglavljeni gradonačelnik na podu spavaće sobe, gradonačelnik s kojim su se *upravo* sastali pre nego što je vrištanje počelo i svet se poremetio, kao i na brzinu nažvrljana poruka koju je gradonačelnik ostavio na podu kraj svog tela – i tek tako,

šerif se setio ko je i šta radi ovde. Odmahnuo je glavom, pomerajući je napred-nazad. To je malo pomoglo, mada su mu ruke i dalje bile kao od betona. Kroz levu je prolazila mračna, bolna uznemirenost u posebno neredovnim naletima.

Pronašli smo tipa koji je...

„Dobro.” Šerif se nakašljao. Video je mrava na podu i zgazio ga je. „Hvala bogu. Gde je on?”

Zamenik napravi molećivu grimasu.

„On je u zidovima.”

Još jedan piskav ludački vrisak prođe kroz ogromnu kuću.

Šerif i njegov zamenik istrče iz kupatila i krenu niza stepenice. Prođu kraj slika i svetiljki. Velikih uramljenih ogledala. Prođu kraj ogromne glavne spavaće sobe na prvom spratu, gde obezglavljeno gradonačelnikovo telo leži kraj dvocevke i lista papira umrljanog krvlju i mozgom. Šerif vidi samo noge tog čoveka kroz vrata, ali ta poruka je utisnuta u njegov um, neizbrisivo, kao da je ispisana sijalicama:

„znao sam”

Šerif se namršti u prolazu. Mrzi ovo mesto. Ne samo ovu vilu užasa nego ceo prokleti grad. Jednu od nekoliko manjih zajednica pod njegovom nadležnošću, koja je deo posla kao što je neprijatna tazbina deo braka. Delimično poznaje istoriju grada – dovoljno da mu se smuču svaki put kad dođe ovamo – tako da su ga današnji događaji šokirali, ali ne i obavezno iznenadili. Ovde je uvek postojala neka zla energija. Neki otrov. Možda mu je zato sad teško da diše.

Branigan i njegov zamenik su gotovo stigli do odmorišta u prizemlju kad je šerif osetio kako mu se srce steže u grudima. Pluća mu se ispune peskom. Bol u ruci dobije nove zube i žestoko ga ugrize.

Proišti: „Čekaj, čekaj. Moram... Moram da sednem na tren.”

Nasloni znojavu šaku na besprekorne tapete, polako silazeći niz stepenice, i sedne na donji stepenik.

„Da li vam je...”, započne zamenik.

Šerif besno odmahne rukom. *Radi svoj posao*, kaže to mahanje. *Biću dobro*, neuspešno pokuša da doda njegov izraz lica.

Zamenik ga poslušša, i Branigan ga gleda kako silazi niz stepenice i prolazi kroz vrata. „Mislim da nešto nije u redu sa šerifom Braniganom!”, vikne zamenik. Ima mnogo ljudi naokolo – čitava radna grupa koju je Branigan skupio poslednjih nekoliko meseci pojavila se gotovo trenutno kad ih je pozvao – ali većina njih je prezauzeta da bi čula zamenika.

Jedan čovek je izašao i na tren se zagledao u njega.

Bio je zgodan i mlad, možda četrdesetogodišnjak, riđe kose. Ako se Branigan tačno sećao kroz bol, taj čovek je meštanim. To što se prijavilo nekoliko dobrovoljaca iz grada trebalo je možda da ublaži loše mišljenje koje je Branigan imao o ovom mestu... osim što su mu svi ti muškarci izazivali nelagodu. U stvari, kad je sad gledao svog zamenika (*Ime mu počinje na B, zar ne? Berk ili Berman, ili tako nešto.*) Branigan je osetio gađenje. Ili je možda želeo da povraća zbog bola. Nije bio siguran; počeo je svoje telo da oseća kao tuđe.

Još jedan krik se prolomi kroza zgradu. Riđokosi zamenik se trgne, ali umesto da potrči prema izvoru zvuka, on jurne uz stepenice, probijajući se kraj šerifa, kao čovek koji je upravo shvatio da je ostavio uključen gas.

Šerif je, na trenutak, ponovo ostao sâm.

Nečija sekira razbije drvo u susednoj sobi. Na ovoj strani zida, mala polica s porcelanskim figurama zatrese se od udarca. Figurice popadaju, a nekoliko se razbije na podu.

Šerif gleda to, osećajući se neobično opušteno i odsutno. Jednom je, kad je bio mali, posetio Kaliforniju s porodicom, i doživeo je zemljotres. Trenutak pre podrhtavanja bio je sličan ovom: neko treperenje, grčenje želuca, kao fizički predosećaj. Ruka mu zapulsira, istovremeno tupo i oštro, kao žileti zamotani u vunu.

Putovanje u Kaliforniju je bilo zabavno. Džejni je tad bila živa. Pre nego što je njen muž skrenuo s auto-puta i upao u tu jarugu. Nismo znali šta je čeka, zar ne?

Zašto razmišljam o tome?

Neki čudan glas koji nije prepoznao odgovorio mu je: *Zato što smo mi samo uspomene, Ovene.*

Šerif Oven Branigan čuje zvuk ljudi – svojih ljudi – kako ulaze u rupu u zidu. Radio mora da je u zidovima, jer čim provale, muzika postane još glasnija. Branigan nikad nije voleo ta rokenrol sranja. Neskladno je, neprivačno i detinjasto. Ali prepozna narednu pesmu čim počne.

Ne seća se ko je peva – još jedna tupava grupa s tupavim imenom koje je lako zaboraviti – ali zna da se sviđa njegovoj ženi, Bes. Ona mu to nikad nije rekla, ali zna to po načinu na koji je uvek pevuši dok radi po kući, po načinu na koji joj glava poskakuje i osmeh joj se nesvesno pojavi na usnama kad god čuje tu pesmu na radiju. Verovatno zna da bi, ako mu prizna koliko uživa u toj pesmi, on odmahnuo glavom i pogledao je podrugljivo, kao da govori: *Ti si lukasta, ali obožavam te.* Ne treba ništa da kaže. U braku su već dvadeset dve godine, i voli da je gleda i...

Znao sam.

Šerifov želudac krene uz grudni koš i ka tavanici. Tečni beton ispunjuje mu udove. Tama mu okruži ivice vidnog polja, a roj crnih mrava proguta svet. A pesma se nastavi, kao da je baš briga.

Znao sam.

Njegovi ljudi vrište. Ludak vrišti. Ili je to možda zvonak zvuk limenih instrumenata koji prate rok pevača dok peva: *Volim te danas više nego juče, ali ne koliko sutra. Svakog dana te volim.*

Gomila ljudi iza ugla. Svi su u magli. Krenu ka šerifu, ali kad se približe, ne postanu jasniji.

Kad se probudio jutros, da li je mogao da zamisli ovo?

Znao sam.

Pre nego što je njegova sestra Džejni umrla, kad je njen pijani muž bez razloga skrenuo kola u ništavilo, da li je ona mogla da zamisli to?

Znao sam.

Ruke ga dodiruju. Koža obavijena oko njegovog skeleta je vlažna i lepljiva. Da li se znoji? Da li je prekriven insektima? Sluša muziku. Vriske. Udaljenu salvu hitaca u zidu. Vrištanje prestane. A i dalje ih čuje kako vrište.

Suze mu poteknu dok leži na leđima. Jedva je svestan da mu raskopčavaju košulju. I misli: *Svaki dan je novi dan.*

Ali i dalje čujem vrištanje.

I dalje čujem vrištanje. (Znao sam.) Ovo se nikad neće (Znao sam.) završiti...

U pravu je.

Ništa se nikad ne završava. Svaki dan je novi dan.

Nekoliko kilometara dalje, baš kad zvuk hitaca prestane da odjekuje kroz uski prostor između zidova te nepojmljivo velike vile, jedna trudnica u skromnijem smeštaju iznenada vrisne zbog početka trudova.

Njena beba, devojčica, rođena je ranije, ali ništa strašno. Doktor se kasnije šali, tapšući nervoznog muža po leđima: „Pretpostavljam da je samo bila spremna da izađe.”

ČETVRTI APRIL 1975.

Betina Perlmutter se nada mirnom danu. Stane na svoje parking mesto u *Pustinjskom muzeju* u okrugu La Paz, a njen automobil je jedini na parkingu, i zatvori oči da se nakratko pomoli.

Molim te, Isuse, neka danas bude miran dan.

I dalje čuje jučerašnje krike u glavi, kao duhove u ukletoj kući. Neki učenici su posetili muzej. Bezoblična masa od petnaestak šestogodišnjaka koji se vrpolje i vrište hodnicima.

Molim te, Isuse. Preklinjem te. Neka danas niko ne dođe.

Nema drugih zakazanih poseta; danas bi *trebalo* da bude mirno. Mada, muzej nema baš mnogo posetilaca. Zašto bi i imao? Skromna mala zbirka pustinjskih biljaka i životinja, između dva mala pustinjska grada pored pustinjskog auto-puta? Jedini ljudi koji dolaze u ovaj muzej, pored povremenih učenika, jesu oni koji vide ovo sranje čim izađu iz kuće ili putnici u prolazu – ovi potonji tek sad postaju uobičajeni nakon problema u ovoj oblasti pre pet godina.

Pored toga, sad je april. Surova letnja vrelna već počinje da se šunja iza horizonta... čovek bi trebalo da bude lud pa da provede poslednjih nekoliko podnošljivih meseci gledajući u njihovu bednu porodicu pekarija, ili Vilsona, bolesnu pumu.

Betina nije dobro raspoložena. Ima aftu u ustima, baš na desnom obrazu, i češe je o donji očajak.

Ako danas bude mirno, može da navuče roletne u svojoj kancelariji i sedi u prijatnoj tami, ćutke, trpeći bol. Možda će izvaditi bocu srebrne tekile iz stola i popiti nekoliko gutljaja. Bez nalivanja, bez

ičeg što bi njena davno mrtva, pristojnošću opsednuta majka nazvala *muškobanjastim*. Samo pijuckanje. Gutljajčići da ispere usta surovim, ostrim alkoholom. Biće sama, tako da će moći da plače ako bol postane nepodnošljiv. A onda će joj, na kraju, usta utrnuti, i možda će moći da neko vreme misli o nečem drugom.

Mrzi te proklete afte. Niču joj u ustima kao otrovne pečurke u mračnoj pećini... samo što, koliko zna, otrovne pečurke ne emituju stalan bol kao male jebene, paklene radio-antene. Afte su često uvod u ono doba meseca, što znači da je čeka još nekoliko dana je-dva podnošljivog bola.

„Mora da sam opasno zgrešila u prošlom životu”, kaže i onda se trgne od bola koji izazove govor. Uprkos gundanju, sviđa joj se što je žena, uprkos bolu i svemu tome. Samo želi da je rođena u svetu u kojem sme da se pobrine za taj bol.

Makar danas neće morati da se ponaša kao ljubazna i strpljiva gospođa, što se očekuje od nje kad god dođu deca. To je uvek iscrpljujuće.

Uz uzdah, i još jednu kratku molitvu (*Isuse, nemoj sad da me izneveriš*), izađe iz svog širokog *studebejkera* i ode do ulaznih vrata. Zbog tih afti joj je često teško da guta, tako da ispljune dosta pljuvačke u prašinu pre nego što otključa vrata i uđe.

Prođe kroz malo predvorje u taman hodnik, pored prve od nekoliko muzejskih vitrina s insektima. Prvo što primeti je slomljeno staklo na podu.

Panika joj odmah preplavi telo.

Prošlo je šest godina od ubistava, šest godina otkako je haos vladao ovom oblasti, i okončao se tog krvavog dana kad su umrli njihov okružni šerif, gradonačelnik gradića i... to čudovište.

Osim što se nije okončalo. Makar ne što se tiče njenih živaca. Šest godina nije uopšte dugo vreme, da ne pominjemo što je svakog dana živela očekujući da nevidljivi zlikovac iskoči iz senke i uradi joj takve neizrecive stvari koje ne smeju da objave u novinama.

Polako, Beti, to je verovatno samo provala. Ili možda najgore što je Bog stvorio: tinejdžeri.

Verovatno. Ali Beti ne želi da se meša u to. Oprezno uđe dalje u zgradu, spremna da se okrene u mestu i potrči na prvi znak opasnosti.

Voli ovaj muzej, ali nije spremna da umre zbog njega. Ne vikne kao što rade u filmovima, ne pita: „Ima li koga?” psihopatu koji je možda čeka u mraku. Umesto toga, stavi ključeve između prstiju kao kandže, zahvalna što su ona i Suzan i Abi išle na časove samoodbrane prošle jeseni.

Oči joj se naviknu na tamu i sad može da vidi malo više pojednosti u mračnom hodniku.

Neka sitna figura sedi među slomljenim staklom, pogrbljena, oslonjena na vrata.

Devojčica.

„Šta, jebote...”, šapne Beti.

Beti oprezno krene napred. Počne da čuje nešto drugo: devojčica peva. Tiho, kako to deca rade, više ritam nego melodija. Ipak, Beti prepoznata tu pesmu. To nije stara pesma nego jedna od onih jutarnjih veselih pesama koje zvuče više kao Bobi Darin s početka šezdesetih ili Del Šenon nego kao *Cepelini* ili *Stounsi* koje se čuju s njenog radija u poslednje vreme. Devojčica nemuzikalno recituje tekst pesme, koji se jasno čuje u muzeju tihom kao grob.

„Volim te više nego juče”, peva. „Ali ne koliko sutraaaaa....”

Betina krv se zaledi.

„Dušo?”, pita, uprkos jezi. „Šta radiš ovde?”

Dete ne reaguje onako kako bi Beti očekivala – ne trgne se niti iznenađeno skoči. Umesto toga, samo se okrene i osmehne.

Kad je Beti pogleda, mora da potisne vrisak. Jednim od prednjih zuba zakači aftu, i suze joj poteknu od trenutnog neizdrživog bola.

Devojčica ima usta puna insekata. I ruke. Neke od vitrina s insektima su razbijene, a ona sedi među srčom, jedući bube. Pevajući.

Beti prestane da plače dovoljno dugo da vidi nekoliko mrava koji prelaze preko devojčicinog obraza i ulaze joj u kosu.

Ne može da dobije devojčicine roditelje. Niko se ne javlja na broj telefona koji joj je dete dalo.

Na kraju Beti pronade devojčicinu tetku, veoma neprijatnu nadžak-babu. Betina mrzi da tako razmišlja o njoj – muškarci se toliko

trude da dehumanizuju i unize njen pol, i ne voli da doprinosi tome – ali nema drugog načina da opiše taj posebno gadan primerak. Ubrzo tetka dođe i odvede devojčicu.

Beti ne ispriča nikom pojedinosti pronalaska devojčice. Misli da je dete samo bilo izgledno i uspaničeno. Staklo je lako zameniti, a nijedan od pojedenih insekata nije bio redak. Mnogo mrava. Nekoliko crva. Beti se užasnula kad je videla da je dete pojelo nekoliko škorpija, ali repove i bodlje im je stručno odgrizla i ostavila na podu.

„Kako si naučila da uradiš sve to, dušo?“, pitala ju je Beti, nakon što se devojčica dovela u red i mirno sedela u Betinoj kancelariji.

Devojčica je slegnula ramenima, vukući porub svoje pamučne haljine. „On je znao“, kazala je. „Zbog prostora u zidu.“

Beti nije postavljala dodatna pitanja. Još jedna stvar koju nije rekla nikom jeste da joj je ta devojčica nekako izazivala gađenje. I strah. I sažaljenje. Od trenutka kad ju je pronašla, Beti je želela da to dete ode iz njenog života i da može da je zaboravi što pre.

S vremenom, uspela je u tome – mada ju je prizor deteta koje sedi na podu, s mravima koji joj prelaze preko lica, s rukama punim insekata koji gamižu, progonio u snovima do kraja života. Uz prizore ulaska u mračni, zjapeći bezdan muzeja i nemogućnost da iz njega izađe.

Betina Perlmutter nije morala dugo da živi s tim snovima. Postojala je aneurizma u njenom mozgu, koja je čekala pravo vreme da pukne – za otprilike tri i po godine – nakon čega će ostaviti za sobom dva bivša muža, guštera po imenu Komanč, i skromni muzejčić. Neće videti šta će se dogoditi kasnije, četrdeset godina nakon što je pronašla tu devojčicu, nakon što je ušla u muzej očekujući susret sa čudovištem. Povratak haosa. Povratak užasa.

Ali da ste je pitali, Beti bi rekla da je, negde u duši, znala da će se sve to vratiti.

Takve stvari se uvek vraćaju, zar ne? Kao afte. Kao otrovne pečurke u mraku.

Jer život se sastoji od ciklusa.

A život se, sa svojim smrtonosnim iznenađenjima i skromnim užasima, tajnama i jadima, samo nastavlja i nastavlja.